Avadhūta-upaniṣad
(Învățătura celui eliberat)

Textul original fiind însoțit de comentarii
(Upaniṣadbrahmayogin, Rāmakṛṣṇa, Śaṁkara & Abhinavagupta)

Tălmăcire din sanskrită de
Vlad Șovărel

București
22 iunie 2025

Cuprins

Avadhūta-upaniṣad

Invocație[1]

ॐ स॒ह ना॑ववतु। सह नौ॑ भुनक्तु। स॒ह वी॒र्यं॑ करवावहै।
ते॒ज॒स्विना॒वधी॑तमस्तु मा वि॑द्विषा॒वहै॑॥
ॐ शान्ति॒ः शान्ति॒ः शान्ति॑ः॥
Protejează-ne pe amândoi deopotrivă!
Hrănește-ne pe amândoi deopotrivă!
Împreună să făptuim cu vigoare!
Fie ca ceea ce am învățat să fie strălucitor,
Să nu fim nicicum ostili!
OṀ – pace, pace, pace.

Dorința de a cunoaște despre cel eliberat (*avadhūta*)

अवधूतजिज्ञासा
गौणमुख्यावधूतालिहृदयाम्बुजवर्ति यत्।
तत्त्रैपदं ब्रह्मतत्त्वं[१] स्वमात्रमवशिष्यते॥
Ceea ce se află precum o albină în lotusul inimii (*hṛdaya*)
Lui *avadhūta*, care este inferior sau superior,[2]
Este acel adevăr/real (*tattva*) despre *bráhman* ce constă din trei pătrimi[3],
Iar ceea ce rămâne este doar propriul sine.

हरिः ॐ॥ अथ ह सांकृतिर्भगवन्तमवधूतं दत्तात्रेयं परिसमेत्य पप्रच्छ भगवन्को अवधूतस्तस्य का स्थितिः किं लक्ष्म किं संसरणमिति। तं होवाच भगवो दत्तात्रेयः परमकारुणिकः॥ १॥

1. Hari OṀ! Astfel desigur, Sāṁkṛti întorcându-se la acest venerabil (*bhagavat*) *avadhūta* Dattātreya, l-a întrebat:
— Venerabile (*bhagavat*)! Cine este *avadhūta*? Care îi este starea? Ce îi este caracteristic? Care îi este viețuirea?
Venerabilul Dattātreya, milostivul suprem, i-a răspuns acestuia:

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 1):

इह खलु कृष्णयजुर्वेदप्रविभक्तेयमवधूतोपनिषदवधूतचर्याप्रकटनव्यग्रा निष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्रपर्यवसन्ना विजृम्भते। अस्याः संक्षेपतो विवरणमारभ्यते। सांकृतिदत्तात्रेयप्रश्नप्रतिवचनरूपेयमाख्यायिका विद्यास्तुत्यर्था। आख्यायिकामवतारयति – अथेति। किमिति – भगवन्निति। सांकृतिप्रश्नोत्तरं भगवानाह – तमिति। भगव इत्यत्र भव इति पाठस्वीकारे भवतीति भवो भगवानिति व्युत्पत्तिः॥ १॥
Aici desigur, această *Avadhūta-upaniṣad*, parte componentă din *Kṛṣṇa-yajur-veda*, dezvoltă în principal aducerea la lumină a comportamentului lui *avadhūta*, stabilire deplină doar întru *bráhman* fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*). La această [învățătură] începe [acest] scurt comentariu (*vivaraṇa*). Această scurtă narațiune sub forma întrebărilor și răspunsurilor dintre Sāṁkṛti și Dattātreya are scopul de a elogia știința/cunoașterea (*vidyā*). ‹Astfel desigur›: [spune că această] scurtă narațiune

---

[१] पदब्रह्मतत्त्वम्॥

---

1 *V. TaiUp* II.1.
2 *I.e. śabda-bráhman* & *param-bráhman*.
3 *I.e.* omniprezență (*viśva*), strălucire (*taijasa*) & înțelepciune (*prājña*).

este „întrupată”. ‹Venerabilul (*bhagavat*)›: [spune] de ce [s-a întors]. ‹Acest›: venerabilul (*bhagavat*) dă răspunsul la întrebările lui Sāṁkṛti. Atunci când se citește aici pentru sine „venerabilul (*bhagavat*)”, adică „originea/existența (*bhava*)”, etimologia este „venerabilul (*bhagavat*) este originea/existența (*bhava*)”, „există (*bhavati*)”.

Sensul silabelor cuvântului *avadhūta*

अवधूतशब्दस्याक्षरार्थः

अक्षरत्वाद्वरेण्यत्वाद्धूतसंसारबन्धनात्।
तत्त्वमस्यादिलक्ष्यत्वादवधूत इतीर्यते॥२॥

2. — *Avadhūta* este numit prin:
Starea nepieritoare (***akṣaratva***), starea de excelență (***vareṇyatva***),
Eliberarea (***dhūta***) din legăturile *saṁsāræi* și
Exprimarea [„marilor rostiri” precum] „acela tu ești” (***tat-tvam-asi***) etc.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 2):

अवधूत इत्यक्षरार्थमाह – अक्षर इति॥२॥

‹Starea nepieritoare (*akṣaratva*)›: spune că sensul lui „nepieritor” (*akṣara*) este *avadhūta*.

Purtarea lui *avadhūta* inferior

गौणावधूतचर्या

यो विलङ्घ्याश्रमान्वर्णानात्मन्येव स्थितः सदा।
अतिवर्णाश्रमी योगी अवधूतः स कथ्यते॥३॥

3. Cel care a depășit orânduirea vieții (*āśrama*) și orânduirea castelor (*varṇa*)
Se află stabilit întotdeauna în sine (*ātman*);
Yoginul care se află dincolo de orânduirea vieții (*āśrama*) și a castelor (*varṇa*)
Este numit *avadhūta*.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 3):

मुख्यावधूतः परमात्मेत्युक्त्वा स्वातिरिक्तनिवृत्तिप्रधानगौणावधूतचर्यामाह – य इति॥३॥

‹Cel care›: spune aici că purtarea unui *avadhūta* inferior constă în principal din suspendarea/dispariția [stării de] „a fi diferit de sine” (*svātirikta*); s-a spus [de asemenea] că *avadhūta* superior este sinele suprem (*paramātman*).

Descrierea stărilor precum plăcerea (*priya*) etc. cu ajutorul părților

प्रियादिवृत्तेः पक्षित्वेन वर्णनम्

तस्य प्रियं शिरः कृत्वा मोदो दक्षिणपक्षकः।
प्रमोद उत्तरः पक्ष आनन्दो गोष्पदायते[१]॥४॥

4. Făcând plăcerea (*priya*) sa capul,
Bucuria (*moda*) partea dreaptă,
Extrema bucurie (*pramoda*) partea stângă, iar
Beatitudinea (*ānanda*) este aidoma urmei copitei de vacă.

[१] गोष्पदाकृतिः॥

गोवालसदृशं शीर्षे नापि मध्ये न चाप्यधः।
ब्रह्म पुच्छं प्रतिष्ठेति पुच्छाकरेण कारयेत्।
एवं चतुष्पदं कृत्वा ते यान्ति परमां गतिम्॥५॥

5. Fiind asemănător părului vacii, nu se află doar pe cap,
Doar la mijloc, ori doar în partea de jos –
[Și deoarece] „*bráhman* este consacrat ca fiind coada"[1]
Trebuie făcut sub forma cozii.
Făcând astfel cele patru părți,
Ei dobândesc condiția supremă.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 4-5):

तत्प्रियादिवृत्तिं पक्षित्वेन वर्णयति – तस्येति। योऽवधूत इति ख्यातस्तस्य साधनसंपत्तिजं प्रियं हर्षं शिरः कृत्वा समाहितावस्थायां यो हर्षः स मोदो दक्षिणपक्षत्वेन चिन्त्यः। अखण्डाकारवृत्तिजः प्रमोद उत्तरपक्षत्वेन ध्येयः। निर्विकल्पसमाधिजा य आनन्दः स आत्मा स एव गोष्पदायते प्रियमोदप्रमोदानन्दरूपेण चतुर्धा भिद्यते॥ तत्र शीर्षे साधनसंपत्तिजहर्षे स्वात्मबुद्धिं न कुर्यात्। न चाप्यधः दक्षिणोत्तरपक्षोपमे समाहितचित्ताखण्डाकारवृत्तिरूपे मोदे प्रमोदे च स्वात्मबुद्धिं न कुर्यात्। तथा मध्येऽपि निर्विकल्पकसमाधिजानन्दे स्वात्मधियं त्यजेत्। तथा चेदात्मधीः कुत्र कार्येत्यत्र यद्गोवालसदृशं किंचिदवशिष्टं तद्ब्रह्म पुच्छं प्रतिष्ठेति पुच्छाकारेण कारयेत्। यत्प्रियाद्यवयवकल्पनाधिकरणं तद्गतहेयांशापाये यदवशिष्यते तन्निरधिकरणं निष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्रं स्वावशेषधिया ध्यायेदित्यर्थः। एवमेकं चतुर्धा विभज्य पुनस्तदारोपापवादाधिकरणं निरधिकरणं ब्रह्म स्वमात्रमिति ये जानन्ति ते तज्ज्ञानसमकालं तन्मात्रावशेषलक्षणां परमां गतिं विदेहमुक्तिं यान्ति विदेहमुक्ता भवन्तीत्यर्थः॥४-५॥

‹[Plăcerea (*priya*)] sa›: explică cu ajutorul părților stările acestuia precum plăcerea (*priya*) etc. Cel ce este cunoscut ca *avadhūta*, aflat într-o stare contemplativă și făcând capul a sa plăcere (*priya*) – dorință fierbinte (*harṣa*) – apărută din împlinirea practicii (*sādhana*), acea dorință fierbinte (*harṣa*) este această bucurie (*moda*) considerată ca fiind partea dreaptă. Extrema bucurie (*pramoda*) apărută din „activitatea (*vṛtti*) [psihicului] sub formă ne-fragmentată (*akhaṇḍākāra*)"[2] trebuie concepută ca fiind partea stângă. Acea beatitudine (*ānanda*), apărută din „contemplarea fără de constructe mentale" (*nirvikalpa-samādhi*) și care este acest sine (*ātman*), este aidoma urmei copitei de vacă.

Cvadrupla [stare] este împărțită sub forma plăcerii (*priya*), bucuriei (*moda*), extremei bucurii (*pramoda*) și beatitudinea (*ānanda*). Acolo în cap, în dorința fierbinte (*harṣa*) apărută din împlinirea practicii (*sādhana*) – nu trebuie să mediteze asupra propriului sine (*svātman*). Și nici în partea de jos, ori de asemenea în partea dreaptă și cea stângă, ori în forma/natura (*rūpa*) „activității (*vṛtti*) sub formă ne-fragmentată (*akhaṇḍākāra*)" a psihicului (*citta*) suspendat/contemplativ (*samāhita*), ori în bucurie (*moda*), ori în extrema bucurie (*pramoda*) – nu trebuie să mediteze asupra propriului sine (*svātman*). Astfel, desigur în mijlocul beatitudinii (*ānanda*) apărută din „contemplarea fără de constructe mentale" (*nirvikalpa-samādhi*), trebuie să renunțe la reflectarea asupra propriului sine (*svātman*). Căci dacă [se întreabă:] cum/când ar putea exista acțiunea de reflectare asupra sinelui (*ātman*), [se răspunde] aici că atunci când oricât de puțin ar fi rămas, asemănător fiind părului vacii – căci „*bráhman* este consacrat ca fiind coada" – trebuie făcut sub forma cozii. Atunci când dispar părțile ce trebuie

1 *TaiUp* II.5.1.
2 *Akhaṇḍākāra-vṛtti* este considerată ultima activitate a psihicului.

abandonate după ce au fost cunoscute/dobândite – [*i.e.*] acel suport (corelare) imaginativ al părților [trupului] ca fiind plăcerea (*priya*) etc. – cu mintea (*dhī*) trebuie să mediteze asupra a ceea ce rămâne și care este fără de suport/substrat (*niradhikaraṇa*) – [*i.e.*] ceea ce rămâne în sine ca fiind doar *bráhman* fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*) – astfel este înțelesul.
Cei care cunosc că este cu adevărat unul, deși este împărțit în patru părți, fiind suportul/substratul (*adhikaraṇa*) negării/retragerii suprapunerii (*āropa*) [eronate] asupra acestuia – [*i.e.*] doar sinele (*svamātra*), *bráhman* lipsit de suport/substrat (*niradhikaraṇa*) – aceștia dobândesc la momentul cunoașterii (*jñāna*) acestuia (*i.e. bráhman*) izbăvirea dez-întrupatului (*videha-mukti*), suprema stare caracterizată doar de ceea ce rămâne – devin astfel izbăviți dez-întrupați (*videha-mukta*) – astfel este înțelesul.

Excelența cunoașterii (*jñāna*)[1]

ज्ञानस्य उत्कर्षः
न कर्मणा न प्रजया धनेन त्यागेनैके अमृतत्वमानशुः ॥ ६ ॥

6. Nu au dobândit starea de nemurire (*amṛta*) nici prin acțiune/ritual (*karman*), nici prin urmași (*prajā*) ori bogăție (*dhana*) – ci doar prin renunțare (*tyāga*).

UPANIȘADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 6):

कर्मादिभिरपि कैवल्यमाप्तुं शक्यते किं ज्ञानेनेत्यत आह – नेति। कर्मणा बध्यते जन्तुः किं प्रजया करिष्यामः मा गृधः [१]कस्य चिद्धनमिति च श्रुत्यनुरोधेन ब्रह्मातिरिक्तेणापह्नोतव्यैः कर्मप्रजाधनैः केऽप्यमृतत्वं नानशुः। किंत्वेतत्सर्वत्यागेन ब्रह्मातिरिक्तं नेति स्वातिरिक्तसामान्यसंन्यासेन सम्यग्ज्ञानात्मनाऽमृतत्त्वं विदेहकैवल्यमानशुः प्राप्नुयुरित्यर्थः ॥ ६ ॥
‹Nu este›: spune că dacă eliberarea (*kaivalya*) ar putea fi obținută prin acțiune (*karman*) etc., atunci în ce fel ar fi prin cunoaștere (*jñāna*)? Desigur, nimeni nu a obținut starea de nemurire (*amṛta*) prin acțiuni (*karman*), urmași (*prajā*) ori bogății (*dhana*) – căci acestea sunt de lepădat prin faptul de a fi diferit[e] de *bráhman* și conform celor enunțate de scripturi (*śruti*): „prin acțiune (*karman*) făptura este legată”[2], „ce să facem prin urmași?”[3] și „să nu tânjești după averea (*dhana*) niciunui [om]”[4]. Astfel, prin renunțarea la toate acestea [este obținută starea] de a nu fi diferit de *bráhman* – [*i.e.*] au dobândit, adică au obținut, eliberarea dez-întrupatului (*videha-kaivalya*) – [*i.e.*] starea de nemurire (*amṛta*) – în spiritul (*ātman*) cunoașterii corecte (*samyag-jñāna*) prin abandonarea deplină a ceea ce este diferit de sine – astfel este înțelesul.

---

[१]कस्यस्वित्। कस्यचित्॥

---

1 *Cf.* *KUp* 2b, *MnUp* X.5 & *NSū* IV.1.59.
2 *MBh* XII.241.7.
3 *BāUp* IV.4.22.
4 *ĪUp* 1d.

Descrierea aspectelor comportamentului lui *avadhūta*

अवधूतचर्यानुक्रमणम्
स्वैरं स्वैरविहरणं तत्संसरणम्। साम्बरा वा दिगम्बरा वा। न तेषां धर्माधर्मौ न मेध्यामेध्यौ। सदा सांग्रहण्येष्ट्याश्वमेधमन्तर्याग[१] यजते। स महामखो महायोगः ॥७॥

7. Existența lui lumească (*saṁsaraṇa*) este libera preumblare, după cum dorește, cu haine sau fără haine. Pentru aceștia nu există dreptate|ne-dreptate (*dharma|adharma*), nici puritate|ne-puritate (*medhya-amedhya*). Venerează întotdeauna sacrificiul calului (*aśva-medha*[1]) în lăuntrul său prin oblația celor însușite/percepute (*sāṁgrahaṇī*) – acest mare sacrificiu este Yoga supremă.

Upaniṣadbrahmayogin (*AvUp* 7):

अवधूतचर्यामनुक्रामति – स्वैरमिति। श्रुतिस्मृतिशिष्टाचाराविरोधेन स्वच्छन्दं स्वैरं स्वैरविहरणं तत्संसरणं यदृच्छयागतभिक्षादिदेहधारणमात्रोपयोगिपरिग्रहपूर्वकं स्वाज्ञलोकोन्मादनप्रवृत्तिनिरासकं तत्संसरणमटनमित्यर्थः। केचनाऽवधूतचित्तमलाः सन्तः साम्बरा वा दिगम्बरा वा भवन्ति। न तेषां धर्माधर्मौ विद्येते प्रवृत्तिनिवृत्तिहेतुस्वाज्ञानवैरल्यात्। तथा तद्दृष्ट्या न मेध्यामेध्यौ भवतः केवलब्रह्ममात्रदृष्टित्वात्। तादृशः किं करोतीत्यत्राह – सदेति। ब्रह्मैव सर्वं ब्रह्मातिरिक्तं न किंचिदस्ति इति यया सम्यग्ज्ञानवृत्त्या गृह्यते सा संग्रहणी सैव सांग्रहणी। तया सांग्रहण्येष्ट्या जुष्टं श्वः परश्वो वा स्वातिरिक्तपशुमेधनं विशसनमपह्नवं कर्तव्यमित्यत्र यद्विलम्बनासहं तदेवाश्वमेधमन्तर्यागं विद्वान्यजते सदा सर्वापह्नवसिद्धं ब्रह्म निष्प्रतियोगिकस्वमात्रमिति तन्मात्रतयाऽवतिष्ठते ॥७॥

‹După cum dorește›: enumeră comportamentul lui *avadhūta*. Într-o concordanță cu conduita celor virtuoși [enunțată în scripturile] revelate (*śruti*) și cele ale tradiției (*smṛti*) existența lui lumească (*saṁsaraṇa*) este libera preumblare, după cum dorește, [*i.e.*] după propriul liber arbitru (*svacchanda*). Existența lui lumească (*saṁsaraṇa*) ca pribegire – refuzare a comportamentului îmbătător al lumii ce nu se cunoaște pe sine (*svājña*) – constă din ceea ce primește în mod spontan – ofrande (*bhikṣā*) etc. – și care este util doar pentru a susține trupul/viața – astfel este înțelesul. Unii *avadhūta* au psihicul impur (*mala*), [alții] pur (*sat*), [unii] sunt cu haine, [alții] sunt fără haine. Pentru aceștia nu există dreptate|ne-dreptate (*dharma|adharma*) datorită lipsei/puținătății necunoașterii de sine (*sva-ajñana*) ce este cauza atât a vieții active (*pravṛtti*) cât și a celei contemplative (*nivṛtti*).[2] Astfel, „văzându"-l pe acesta – [*i.e.*] din starea de „vedere" doar a lui *bráhman* absolut (*kevala*) – nu există nici puritate (*medhya*) și nici impuritate (*amedhya*). ‹Întotdeauna›: spune în această privință pentru ce făptuiește un astfel de om. „*Bráhman* este desigur totul, nimic nu este diferit de *bráhman*" – printr-o astfel de stare (*vṛtti*) [a psihicului] de cunoaștere (*jñana*) deplină/adevărată este dobândită această însușire/percepție (*saṁgrahaṇī i.e. sāṁgrahaṇī*). Înțeleptul venerează, desigur întotdeauna în interior, sacrificiul calului (*aśva-medha*) prin capacitatea de procrastinare a acestuia: „prin această oblație a celor însușite/percepute (*sāṁgrahaṇī*) sacrificiul animal (*paśu-medha*), care este diferit de sine, va fi practicat/venerat mâine sau poimâine" – [aceasta] fiind o negare/distrugere a sacrificării ce trebuie făcută; *bráhman* este desăvârșirea negării/distrugerii a tot, doar sinele fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*) – astfel rămâne doar prin acesta.

---

[१] मेधान्तर्यागम् ॥

---

1 *Cf.* *Śatapatha-brahmana* XIII.5.2.1-10, *BāUp* I.3.22 & III.9.8-9, *ChUp* I.2.10-12 & VI.8.1, *Rāmāyāṇa* I.13.24-33, *MBh Aśvamedha-parva*.

2 Var.: „atât a manifestării (*pravṛtti*) [existenței lumești (*saṁsaraṇa*)] cât și a distrugerii (*nivṛtti*) [ei]".

Marele legământ (*mahāvrata*)

महाव्रतम्
कृत्स्नमेतच्चित्रं कर्म स्वैरं न विगायेत्। तन्महाव्रतम्। न स मूढवल्लिप्यते॥८॥

8. Toată această activitate (*karman*), independentă și variată, nu poate fi condamnată – aceasta este marele legământ (*mahāvrata*) – căci el nu este întinat asemenea nebunului.

Upaniṣadbrahmayogin (*AvUp* 8):

स एव कृत्स्नमेतच्चित्रं कर्म अहमेतादृश इति येन केनापि स्वैरं स्वच्छन्दशीलं जात्वपि न विगायेदिति यत्तन्महाव्रतम्। यदि कदाचिद्बहिष्ठप्राण्यदृष्टानुरोधेन स्वशीलं विगायेत्तदायं न स मूढवल्लिप्यते॥८॥

Acesta, desigur, [văzând] toată această activitate (*karman*) variată, [va spune] „eu sunt asemănător cu acesta"; de către nimeni și sub nici o formă nu poate fi condamnată conduita după propriul liber arbitru (*svacchanda*), independentă – astfel este acest mare legământ (*mahāvrata*). Dacă vreodată este condamnat propriul comportament în acord cu destinul celorlalte viețuitoare, atunci acesta nu este el, fiind întinat asemenea nebunului.[1]

यथा रविः सर्वरसान्प्रभुङ्क्ते हुताशनश्चापि हि सर्वभक्षः।
तथैव योगी विषयान्प्रभुङ्क्ते न लिप्यते पुण्यपापैश्च शुद्धः॥९॥

9. Așa cum Soarele mistuie toate lichidele
Ori focul toate ofrandele,
Tot astfel yoginul mistuie obiectele [simțurilor] (*viṣaya*)
Fără a fi întinat de virtute (*puṇya*) ori viciu (*pāpa*) – [rămânând] pur.

Upaniṣadbrahmayogin (*AvUp* 9):

तदेव सदृष्टान्तं प्रपञ्चयति – यथेति॥९॥

‹Așa cum›: îl explică, desigur pe acesta (*i.e. avadhūta*), cu ajutorul alegoriei.

आपूर्यमाणमचलप्रतिष्ठं समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत्।
तद्वत्कामा यं प्रविशन्ति सर्वे स शान्तिमाप्नोति न कामकामी॥१०॥

10. [2]Așa cum oceanul rămâne neclintit [în țărmurile sale
Atunci când] apele intră [în el] – devenind plin,
Tot astfel și acesta dobândește pacea (*śānti*)
[Atunci când] dorințele (*kāma*) intră în el – dar nu și cel ce dorește dorințe.

Upaniṣadbrahmayogin (*AvUp* 10):

युगपत्सर्वकामाशनेऽपि न वर्धते न हीयते स्वयमविकृतः सन्स्वातिरिक्तशान्तिं भजतीत्याह – आपूर्यमाणमिति। अपरिच्छिन्नविषयसेवया योगी मुच्यते। न तथा कामी परिच्छिन्नविषयसेवयापि हीयत इत्यर्थः॥१०॥

1 Var.: „atunci acesta, el, nu este întinat asemenea nebunului".
2 *V. BhG* II.70; *cf. Yvā* VI.54.38.

‹Devenind plin›: spune că simultan, atunci când consumă toate dorințele (*kāma*), nu crește, nu scade, ci rămâne neschimbat în sine însuși și se bucură de pacea (*śānti*) ce este diferită de sine (*svātirikta*)[1]. Yoginul se eliberează printr-o practică de nediferențiere a obiectelor [simțurilor] (*viṣaya*). Nu și cel stăpânit de dorințe (*kāmin*) care, printr-o practică de diferențiere a obiectelor [simțurilor] (*viṣaya*), este pierdut – astfel este înțelesul.

ŚAṀKARA (*BhG* II.70):

विदुषस्त्यक्तैषणस्य स्थितप्रज्ञस्य यतेरेव मोक्षप्राप्तिर्न त्वसंन्यासिनः कामकामिन इत्येतमर्थं दृष्टान्तेन प्रतिपादयिष्यन्नाह – आपूर्यैति। आपूर्यमाणमद्भिरचलप्रतिष्ठमचलतया प्रतिष्ठाऽवस्थितिर्यस्य तमचलप्रतिष्ठं समुद्रमापः सर्वतो गताः प्रविशन्ति स्वात्मस्थमविक्रियमेव सन्तं यद्वत्तद्वत्कामाः विषयसंनिधावपि सर्वत इच्छाविशेषाः यं पुरुषं१ समुद्रमिवाऽऽपोऽविकुर्वन्तः प्रविशन्ति सर्वे आत्मन्येव प्रलीयन्ते न स्वात्मवशं कुर्वन्ति सः शान्तिं मोक्षमाप्नोति२ नेतरः कामकामी काम्यन्त इति कामाः विषयास्तान्कामयितुं शीलं यस्य३ सः कामकामी नैव४ प्राप्नोतीत्यर्थः॥
‹Devenind plin›: spune că dobândirea mântuirii (*mokṣa*) este a ascetului înțelept ale cărui impulsuri/dorințe au fost abandonate – fiind desigur ferm stabilit în înțelepciune (*prajña*), dar în nici un caz a celui care nu renunță (*asaṁnyāsin*), care dorește dorințe (*kāmakāmin*) – astfel este înțelesul prin alegoria ce va fi oferită. Devenind plin oceanul rămân neclintit – prin starea de neclintire rămâne stabilit în țărmurile sale; acest ocean rămâne neclintit atunci când apele se varsă în el venind din toate părțile; așa cum există, desigur lipsit de alterare, aflat în sine însuși, tot astfel în acel om/înțelept[2] dorințele (*kāma*) – obiectele dorințelor (*icchā*) chiar în prezența obiectelor simțurilor (*viṣaya*) – se varsă din toate părțile fără a-l tulbura precum apele-n ocean, toate se dizolvă cu adevărat în sine (*ātman*) dar fără a pune stăpânire pe propria-i natură (*svātman*); el dobândește pacea (*śānti*) și mântuirea (*mokṣa*), dar nu și cel care dorește dorințele; acesta care dorește dorințele – [*i.e.*] cel al cărui caracter/natură este să dorească acestea, obiectele care sunt de dorit (*kāma*), adică cele dezirabile – nu va dobândi cu adevărat [pacea (*śānti*) și mântuirea (*mokṣa*)] – astfel este înțelesul.

ABHINAVAGUPTA (*BhG* II.70):

योगी न कामार्थं बहिर्धावत्यपि त्विन्द्रियधर्मतया ५ विषयाननुप्रविशन्तो न तारङ्गयन्ति६ नदीवेगा इवोदधिम्॥
Yoginul nu aleargă după obiectul plăcerii, și chiar dacă prin însăși natura simțurilor (*indriya*) obiectele [simțurilor] (*viṣaya*) sunt intrate [în acesta[3]] nu produc valuri – precum curenții râurilor [nu produc valuri] în ocean.

१मुनिम्॥ २प्राप्नोति॥ ३अस्य॥ ४स नैव॥ ५तं विषया॥ ६अनुप्रविशन्नो नतरां यान्ति॥

---

1 Var.: „ce este rămasă în sine (*svātirikta*)”.
2 Var. *n.* १, p. 7.
3 Var. *n.* ५, p. 7.

Învățătura corectă despre adevărul suprem (*paramārtha*)

परमार्थसदुपदेशः
न निरोधो न चोत्पत्तिर्न बद्धो न च साधकः ।
न मुमुक्षुर्न वै मुक्त इत्येषा परमार्थता ॥ ११ ॥

11. [1]Nu există distrugere (*nirodha*), nu există manifestare (*utpatti*),
Nu există cel legat (*baddha*), nu există cel care practică (*sādhaka*),
Nu există cel care dorește izbăvirea (*mumukṣu*) și nici cel izbăvit (*mukta*) –
Aceasta este [natura] adevărului suprem (*paramārthatā*).

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VI.235):

मोक्षादेर्वास्तवत्वप्रतिषेधिकां श्रुतिं पठति। न निरोध इति। निरोधो नाशः। उत्पत्तिर्देहसंबन्धः। बद्धः सुखदुःखादिधर्मवान्। साधकः श्रवणाद्यनुष्ठाता। मुमुक्षुः साधनचतुष्टयसंपन्नः। मुक्तः निवृत्ताविद्यः। इत्येतत्सर्वं वस्तुनो नास्तीत्यर्थः ॥
Citează scriptura (*śruti*) ce previne/neagă substanțialitatea mântuirii (*mokṣa*) etc. „Nu există distrugere”: distrugere (*nirodha*) – *i.e.* dispariție/moarte; manifestare (*utpatti*) – *i.e.* asocierea/unirea cu trupul; cel legat (*baddha*) – *i.e.* cel ce posedă caracteristici precum starea de bine (*sukha*), starea de rău (*duḥkha*) etc.; cel care practică (*sādhaka*) – *i.e.* cel ce se ocupă cu „ascultarea” (*śravaṇa*)[2] etc.; cel care dorește izbăvirea (*mumukṣu*) – *i.e.* cel înzestrat/desăvârșit în cvadrupla cale/metodă (*sādhana-catuṣṭaya*) [de realizare a naturii lui *bráhman*]; cel izbăvit (*mukta*) – *i.e.* cel a cărui ignoranță a dispărut. Astfel, toate acestea nu există în realitate – astfel este înțelesul.

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VIII.71):

कूटस्थस्य जन्माद्यतिशयाभावः कुतोऽवगम्यते[१] इत्याशङ्क्य श्रुतिवाक्यादित्यभिप्रेत्य तद्वाक्यं पठति – न निरोध इति ॥
‹Nu există distrugere›: suspectând: „de unde se deduce ne-existența desăvârșită a nașterii etc. a celui ce se află în urcior (*i.e. ātman*)?” – [noi răspundem că] citează aserțiunea (*vākya*) despre acesta (*i.e. ātman*) cunoscută prea bine din afirmația (*vākya*) scripturii (*śruti*).

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 11):

यत्परमार्थसत्तदुपदिशति – नेति। निष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्रे स्वातिरिक्तप्रपञ्चोत्पत्तिप्रलयादिकं कुतः संभवति। ब्रह्म निष्प्रतियोगिकमवशिष्यत इत्यर्थः ॥ ११ ॥
‹Nu există›: ceea ce indică este adevăratul scop suprem (*paramārtha*). Atunci când este doar *bráhman* fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*) de unde ar putea să apară manifestarea, disoluția etc. a universului ce este diferit de sine (*svātirikta*)? *Bráhman* este ceea ce rămâne fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*) – astfel este înțelesul.

---

१ अवगम्यत ॥

---

1 *V. MK* II.32; *cf. Pda* VI.235 & VIII.71, *Vcū* 574/5, *AbUp* 10, *ĀUp* II.31 & *TtUp* V.13.

2 *I.e.* determinarea pe calea celor șase semne/caracteristici a doctrinei adevărate cu privire la *bráhman*.

Upaniṣadbrahmayogin (*ĀUp* II.31):

वस्तुतस्तु न निरोध इति। निष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्रावगतेः मायातत्कार्यतदुत्पत्तिप्रलयबन्धमोक्षादिविभ्रमापह्नवपूर्वकत्वात्परमात्मा निष्प्रतियोगिकाद्वैत एवेति परमोऽयं सिद्धान्तः॥

În realitate nu există distrugere/moarte (*nirodha*). Din realizarea/înțelegerea [existenței] doar a lui *bráhman* fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*) – ce anterior a fost ascunsă de către iluzie (*māyā*) prin aparența acțiunilor [dualităților] manifestare-dizolvare, legat-eliberat etc. – rezultă sinele suprem (*paramātman*), ne-dualitate fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*) – acesta este scopul/învățătura (*siddhānta*) supremă.

Śaṁkara (*MK* II.32):

प्रकरणार्थोपसंहारार्थोऽयं[१] श्लोकः। यदा वितथं द्वैतमात्मैवैकः[२] परमार्थतः संस्तदेदं निष्पन्नं[३] भवति सर्वोऽयं लौकिको वैदिकश्च व्यवहारोऽविद्याविषय एवेति। तदा न निरोधः[४] निरोधनं निरोधः प्रलय उत्पत्तिर्जननं बद्धः संसारी जीवः साधकः[५] साधनवान्मोक्षस्य मुमुक्षुर्मोचनार्थी[६] मुक्तो विमुक्तबन्धः[७]। उत्पत्तिप्रलययोरभावाद्बद्धादयो[८] न सन्तीत्येषा परमार्थता। कथमुत्पत्तिप्रलययोरभाव इत्युच्यते – द्वैतस्यासत्त्वात्[९]। यत्र हि द्वैतमिव भवति। य इह नानेव पश्यति। आत्मैवेदं सर्वम्। ब्रह्मैवेदं सर्वम्। एकमेवाद्वितीयम्। इदं सर्वं यदयमात्मा। [१०]इत्यादिनानाश्रुतिभ्यो द्वैतस्यासत्त्वं सिद्धम्। सतो ह्युत्पत्तिः[११] प्रलयो वा स्यान्नासतः शशविषाणादेः। नाप्यद्वैतमुत्पद्यते प्रलीयते[१२] वा। अद्वैतं चोत्पत्तिप्रलयवच्चेति विप्रतिषिद्धम्। यस्तु पुनर्द्वैतसंव्यवहारः स रज्जुसर्पवदात्मनि प्राणादिलक्षणः कल्पित इत्युक्तम्। न हि मनोविकल्पनाया रज्जुसर्पादिलक्षणाया रज्ज्वां प्रलय उत्पत्तिर्वा। न च मनसि रज्जुसर्पस्योत्पत्तिः प्रलयो वा न चोभयतो वा। तथा मानसत्वाविशेषाद्द्वैतस्य। न हि नियते[१३] मनसि सुषुप्ते वा द्वैतं गृह्यते। अतो मनोविकल्पनामात्रं द्वैतमिति सिद्धम्। तस्मात्सूक्तं द्वैतस्यासत्त्वान्निरोधाद्यभावः परमार्थतेति[१४]। यद्येवं द्वैताभावे शास्त्रव्यापारः[१५] नाद्वैते[१६] विरोधात्। तथा च सत्यद्वैतस्य वस्तुत्वे प्रमाणाभावाच्छून्यवादप्रसङ्गः। द्वैतस्य चाभावात्। न रज्जुवत्सर्पादिकल्पनाया[१७] निरास्पदत्वेऽनुपपत्तिरिति प्रत्युक्तमेतत्कथमुज्जीवयसीति[१८] आह। रज्जुरपि [१९]सर्पविकल्पस्याऽऽस्पदभूता [२०]विकल्पितैवेति[२१] दृष्टान्तानुपपत्तिः। न। विकल्पनाक्षयेऽविकल्पितस्याविकल्पितत्वादेव सत्त्वोपपत्तेः। रज्जुसर्पवदसत्त्वमिति चेत्। न। एकान्तेनाविकल्पितत्वादविकल्पितरज्ज्वंशवत्प्राक्सर्पाभावविज्ञानात्[२२]। विकल्पयितुश्च प्राग्विकल्पनोत्पत्तेः सिद्धत्वाभ्युपगमादेवासत्त्वानुपपत्तिः[२३]। कथं पुनः स्वरूपे व्यापाराभावे शास्त्रस्य द्वैतविज्ञाननिवर्तकत्वम्। नैष दोषः। रज्ज्वां सर्पादिवदात्मनि द्वैतस्याविद्याध्यस्तत्वात्। कथं सुख्यहं दुःखी मूढो जातो मृतो जीर्णो देहवान्पश्यामि[२४] व्यक्ताव्यक्तः[२५] कर्ता फली संयुक्तो वियुक्तः क्षीणो वृद्धोऽहं ममैते[२६] इत्येवमादयः सर्वे[२७] आत्मन्यध्यारोप्यन्ते। आत्मैतेष्वनुगतः सर्वत्राव्यभिचारात्। यथा सर्पधारादिभेदेषु रज्जुः। यदा चैवं विशेष्यस्वरूपप्रत्ययस्य सिद्धत्वान्न कर्तव्यत्वं शास्त्रेण। अकृतकर्तृ च शास्त्रं कृतानुकारित्वेऽप्रमाणम्। यतोऽविद्याध्यारोपितसुखित्वादिविशेषप्रतिबन्धादेवाऽऽत्मनः स्वरूपेणानवस्थानं स्वरूपावस्थानं च श्रेयः इति। सुखित्वादिनिवर्तकं शास्त्रमात्मन्यसुखित्वादिप्रत्ययकरणेन नेति नेत्यस्थूलादिवाक्यैरात्मस्वरूपवदसुखित्वादिरपि[२८] सुखित्वादिभेदेषु नानुवृत्तोऽस्ति धर्मः। यद्यनुवृत्तः [२९]स्यान्नाध्यारोप्येत [३०]सुखित्वादिलक्षणो विशेषः। [३१]यथोष्णत्वगुणविशेषवत्यग्नौ शीतता। [३२]तस्मान्निर्विशेष एवाऽऽत्मनि सुखित्वादयो विशेषाः कल्पिताः। यत्त्वसुखित्वादिशास्त्रमात्मनस्तत्सुखित्वादिविशेषनिवृत्त्यर्थमेवेति सिद्धम्। सिद्धं तु निवर्तकत्वादित्यागमविदां सूत्रम्॥

Această strofă (*śloka*) recapitulează/rezumă înțelesul tratatului (*prakaraṇa*). Atunci când dualitatea (*dvaita*) este [percepută ca fiind] neadevărată, iar sinele (*ātman*) este [perceput ca fiind] cu adevărat unica și suprema realitate (*paramārtha*), atunci această

---

[१] संग्रहार्थोऽयम्। संहारोऽयम्॥ [२] आत्मैकः॥ [३] निकृष्टम्॥ [४] विरोधः॥ [५] साधनान्॥ [६] मोक्षभावना॥ [७] बन्धनः॥ [८] बन्धादयो॥ [९] द्वैतस्यास्यासत्त्वात्॥ [१०] इत्यादिना॥ [११] सत उत्पत्तिः॥ [१२] लीयते॥ [१३] निद्रिते॥ [१४] अर्थैति॥ [१५] शास्त्रादिव्यापारः॥ [१६] न स्यादद्वैते॥ [१७] निरास्पदत्व॥ [१८] उज्जीवसीति। उद्भावयसीति॥ [१९] सर्व॥ [२०] कल्पिता॥ [२१] विकल्पिता चेति॥ [२२] प्राग्भावविज्ञानात्॥ [२३] असत्त्वानुपपत्तिः॥ [२४] पश्यामि श्रृणोमि॥ [२५] व्यक्तोऽव्यक्तः॥ [२६] ममैत। ममैतत्॥ [२७] सर्वः॥ [२८] सुखित्वाद्यपि॥ [२९] स्यान्नो ऽध्यारोप्येत। स्यान्नाध्यारोपित। स्यान्नाध्यारोपेत॥ [३०] सुखत्व॥ [३१] यथोष्णत्वविगुण॥ [३२] तस्मिन्॥

apare: toate acestea – fie cele profane (*laukika*), fie cele sacre (*vaidika*) – sunt desigur acțiuni/îndeletniciri ce țin de domeniul ignoranței (*avidyā*). Atunci nu există distrugere (*nirodha*) – *i.e.* dizolvarea [universului] (*pralaya*), [nici] manifestare – *i.e.* naștere, [nu există] cel legat – *i.e.* făptură (*jīva*) mundană (*saṁsārin*), [nu există] cel care practică [Yoga] (*sādhaka*) – *i.e.* cel înzestrat cu practica/mijloacele necesare mântuirii (*mokṣa*), [nu există] dorința eliberării (*mumukṣu*) – *i.e.* cel ce dorește să se elibereze, [nu există] cel izbăvit (*mukta*) căci este lipsit de legătura [mundană] (*bandha*). Aceasta este [natura] adevărului suprem (*paramārthatā*) – legătura [mundană] (*bandha*) etc. nu există în absența manifestării și a distrugerii/dizolvării. Cum poate fi [declarată] absența manifestării și a distrugerii/dizolvării? Se spune că este din starea de ne-ființare (*asattva*) a dualității (*dvaita*). Starea de ne-ființare (*asattva*) a dualității (*dvaita*) rezultă din nenumărate scripturi (*śruti*) precum: „Când pare că există dualitate (*dvaita*)”[1], „cel care crede a vedea aici deosebire..”[2], „sinele (*ātman*) însuși este totul”[3], „*bráhman* însuși este totul”[4], „una singură, fără de al doilea”[5], „toate acestea sunt Sinele (*ātman*)”[6]. Din ființă (*sat*) este manifestarea/nașterea sau dizolvarea/moartea, nu din neființă (*asat*) – precum cornul iepurelui etc. Ne-dualul (*advaita*) nu [poate] să se manifeste sau să se dizolve. Ne-dual (*advaita*) și [în același timp] subiect al manifestării și dizolvării – este o contradicție. S-a spus că acea experiență mundană – [a cărei natură este] dualistă (*dvaita*) și recurentă, caracterizată de sufluri (*prāṇa*) etc. – este un construct [mental] în sine (*ātman*), [asemănător] „șarpelui din sfoară”. Manifestarea sau dizolvarea constructului (*vikalpanā*) mental (*manas*) caracterizat prin „șarpele din sfoară” nu este în sfoară. Dar nici manifestarea sau dizolvarea „șarpelui din sfoară” nu este în minte (*manas*) – dar nici în ambele cazuri. Astfel, din ne-diferențierea de starea mentală (*mānasatva*) a dualității [nu are început ori sfârșit]. Dualitatea nu este percepută atunci când [activitatea] minții (*manas*) este suspendată/controlată[7] sau în somnul profund

1 *BāUp* II.2.14 (Bercea 1993): „Când pare că există dualitate, atunci unul îl miroase pe celălalt, unul îl vede pe celălalt, unul îl aude pe celălalt, unul îi vorbește celuilalt, unul se gândește la celălalt, unul îl cunoaște pe celălalt. Dar când totul a devenit una cu Sinele său, atunci cu ce și pe cine să miroasă, cu ce și pe cine să vadă, cu ce și pe cine să audă, cu ce și cui să vorbească, cu ce și la cine să se gândească, cu ce și pe cine să cunoască? Cu ce să-l cunoască pe cel cu care cunoaște totul? Cu ce oare să-l cunoască pe cunoscător?”

2 *KaUp.* II.1.10 (Bercea): „Ce este aici este și acolo; // Ce este acolo este la fel aici. // Petrece din moarte în moarte // Cel care crede a vedea aici deosebire.”

3 *ChUp.* VII.25.2 (Bercea 1993): „Iată și descrierea Sinelui (*ātman*): «Sinele este jos, Sinele este sus, Sinele este în spate, Sinele este în față, Sinele este la dreapta, Sinele este la stânga, Sinele însuși este Totul.» Într-adevăr, cel care vede astfel, gândește astfel și cunoaște astfel, pentru care Sinele este plăcerea, Sinele jocul, Sinele perechea și Sinele bucuria, acela își este singurul stăpân și are fapta slobodă în toate lumile. Iar cei care știu altminteri ajung sub stăpânirea altora, în lumile supuse pieirii, și nu au fapta slobodă în toate lumile.”

4 *V. Mokṣopāya* IV.23.1; *cf. MuUp* II.2.11 & *Nṛsiṁhottara-tāpanīya-up.* 7.

5 *ChUp.* VI.2.1 (Bercea 1993): „La început, dragul meu, Acesta era numai Ființă (*sat*), una singură, fără de al doilea. Unii mai spun că la început Acesta era numai Neființă (*asat*), una singură, fără de al doilea, și că din Neființă s-a născut Ființa.”

6 *BāUp* II.4.6 (Bercea 1993): „Sfințenia l-a dat deoparte pe cel care află sfințenia în afara Sinelui. Domnia l-a dat deoparte pe cel care află domnia în afara Sinelui. Luminile l-au dat deoparte pe cel care află luminile în afara Sinelui. Zeii l-au dat deoparte pe cel care află zeii în afara Sinelui. Ființele l-au dat deoparte pe cel care află ființele în afara Sinelui. Totul l-a dat deoparte pe cel care află Totul în afara Sinelui. Sfințenia, domnia, lumile, zeii, ființele și Totul – acestea sunt Sinele.”

7 *Cf. Ysū* I.2.

(*suṣupti*). De aceea este stabilit că dualitatea (*dvaita*) este doar un construct (*vikalpanā*) mental (*manas*). De aceea a fost bine spus: suprema realitate (*paramārtha*) este absența distrugerii (*nirodha*) etc. ce rezultă din ne-ființarea (*asattva*) dualității (*dvaita*).

Dacă este astfel, [atunci] preocuparea scripturilor (*śāstra*) [ar trebui să fie] în inexistența dualității (*dvaita*), nu în [existența] ne-dualității (*advaita*) – datorită contradicției. Și astfel rezultă doctrina vacuității (*śūnya-vāda*) din inexistența percepției/noțiunii corecte (*pramāṇa*) în cazul ființării realității ne-dualității (*advaita*) și din ne-existența dualității (*dvaita*).

Spune: Nu! De ce reînvii ceea ce s-a spus/răspuns – irelevanța în cazul absenței substratului constructului [mental] „șarpele din sfoară” etc.?

Inadmisibilitatea alegoriei: chiar sfoara – substratul constructului (*vikalpanā*) [mental] al șarpelui – este un construct (*vikalpita*).

Nu! Căci atunci când dispare constructul (*vikalpanā*) [mental] substratul/cauza (*upapatti*) reală (*sattva*) [rezultă] desigur din starea de ne-construct [mental] a ceea ce nu este un construct (*avikalpita*) [mental].

Dar [poate fi] ne-ființă/ireal (*asat*) asemenea „șarpelui din sfoară”.

Nu! Căci în mod absolut este din starea de ne-construct (*avikalpita*) [mental] – [*i.e.*] din cunoașterea, anterioară ne-existenței șarpelui, alcătuită din sfoara care nu este un construct [mental]. Și reflectând [mai departe], din acceptarea ca fiind adevărată validitatea doctrinei (*siddhatva*) [– *i.e.* a existenței sinelui (*ātman*) –] anterior apariției constructului (*vikalpanā*) [mental] rezultă inadmisibilitatea ne-ființării (*asattva*) [sinelui (*ātman*)].

Din nou, atunci când ne-existența implicării întru propria natură, cum ar putea exista îndepărtarea cunoașterii dualiste prin/din scripturi (*śāstra*)?

Acesta nu este un inconvenient (*doṣa*). Din cauza stării de suprapunere din ignoranță (*avidyā*) a dualității (*dvaita*) asupra sinelui (*ātman*) precum șarpele etc. asupra sforii. Cum astfel? Eu sunt fericit, trist, prost, născut, mort, decrepit, întrupat, văd, [aud,][1] sunt manifestat, sunt nemanifestat, sunt agentul [acțiunilor], sunt posesorul rezultatelor [acțiunilor], unit, separat, decăzut, bătrân sunt eu, acestea sunt ale mele – astfel toate acestea sunt suprapuse peste sine (*ātman*). Sinele (*ātman*) se regăsește în [toate] acestea, pretutindeni și în mod absolut. Așa cum sfoara se află în [toate] aspectele precum substratul șarpelui etc. Și atunci, desigur, prin scriptură (*śāstra*) nu există necesitatea acestei îndatoriri datorită stării de desăvârșire a certitudinii propriei naturi a subiectului (*viśeṣya*). Iar scriptura (*śāstra*) este agentul a ceea ce nu a fost realizat – nu este calea de a obține cunoașterea atunci când ar fi doar o imitare. De aceea, ne-rămânerea prin/în propria natură a sinelui (*ātman*) este cu adevărat cauzată de obstacolele – cum ar fi starea de a fi fericit etc. – suprapuse prin/din ignoranță (*avidyā*), iar rămânerea în propria natură este suprema [stare]. Scriptura (*śāstra*) este întoarcerea/revenirea din starea de a fi fericit etc. – prin producerea conștientizării în sine (*ātman*) a stării de a nu fi fericit etc. – cu ajutorul afirmațiilor „nu acesta, nu acesta” (*neti neti*[2]), „negrosier” (*asthūla*) etc. Starea de a nu fi fericit etc. a propriei naturi a sinelui (*ātman*) – care este ferm stabilită (*dharma*) – desigur nu este în conformitate cu/în acele aspecte precum starea de a fi fericit etc. Dacă este în conformitate nu ar fi posibilă suprapunerea unui

1 Var. *n.* २४, p. 9.

2 *V. BāUp* II.3.6 (& IV.5.15): Vine apoi descrierea sa prin: „Nu, nu” (*neti neti*). Căci nu există altceva mai presus decât acesta, despre care [se spune]: „Nu”. Iar denumirea este „Realul Realului” (*satya*).

atribut (*viśeṣa*) – precum cel descris ca fiind starea de a fi fericit etc. – tot astfel cum ar fi starea de rece [suprapusă] peste foc, a cărui esență individuală este caracteristica stării de fierbinte. De aceea este lipsit de atribute (*nirviśeṣa*) – iar atributele precum starea de a fi fericit etc. sunt [doar] constructe mentale (*kalpita*) [suprapuse] peste sine (*ātman*). În acest fel, scripturile (*śāstra*) [care spun că] sinele (*ātman*) este lipsit de starea de a fi fericit, au desigur scopul de a îndepărta caracteristici precum starea de a fi fericit etc. – astfel este admis ca fiind adevărat (*siddha*). Aforismul (*sūtra*) celor care cunosc tradiția (*āgama*) este: „înțelesul adevărat/desăvârșirea (*siddha*) rezultă din starea de îndepărtare/excludere [a celor eronate]".

ऐहिकामुष्मिकव्रातसिध्यै मुक्तेश्च सिद्धये।
बहुकृत्यं पुरा स्यान्मे[1] तत्सर्वमधुना कृतम्॥ १२॥

12. [1]Pentru multe realizări în lumea aceasta, precum și în cealaltă,
Cât și pentru realizarea izbăvirii (*mukti*)
Multe au fost activitățile mele în trecut –
Toate acestea sunt acum trecut/împlinite (*kṛta*).

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.253):

कृतकृत्यत्वमेवोपपादयति – ऐहिकेति। अस्य विदुषस्तत्त्वज्ञानोदयात्पूर्वमिह लोके[2] इष्टप्राप्तयेऽनिष्टनिवृत्तये च कृषिवाणिज्यादिकं स्वर्गादिसिद्धये यागोपासनादिकं मोक्षसाधनज्ञानसिद्धये श्रवणादिकं चेति बहुविधं कर्तव्यमासीत्। इदानीं तु सांसारिकफलेच्छाभावाद्ब्रह्मानन्दसाक्षात्कारस्य सिद्धत्वाच्च तत्सर्वं कृषियागश्रवणादिकं कृतं कृतप्रायमभूदतः परमनुष्ठेयत्वाभावादित्यर्थः॥

‹În lumea aceasta›: examinează/descrie desigur starea de împlinire a celor de îndeplinit (*kṛtakṛtya*). Înainte de apariția cunoașterii realului (*tattva-jñāna*) a acestui înțelept, sub multe forme au fost îndatoririle [lui] în această lume: spre eliminarea celor indezirabile și dobândirea celor dezirabile [a făcut] agricultură, comerț etc., spre dobândirea cerurilor (*svarga*) etc. [a făcut] oblații, venerare etc. și spre dobândirea cunoașterii (*jñāna*) ce instrumentează mântuirea (*mokṣa*) [a făcut] „ascultare" (*śravaṇa*) etc. În acest caz, din ne-existența dorinței pentru rezultatele mundane (*sāṁsārika*) a celui care a experimentat direct beatitudinea (*ānanda*) lui *bráhman* și din starea de desăvârșire, acest tot care a fost înfăptuit – agricultură, oblații și „ascultare" – și devenit în cea mai mare parte realizat, din acest moment supremul (*i.e. bráhman*) rezultă din ne-existența stării „[trebuie] să fie realizat" – astfel este înțelesul.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 12):

एवं दत्तात्रेयमुखतः परमार्थतत्त्वं स्वावशेषधियावगम्य तदनुज्ञया तन्निष्ठो भूत्वा स्वाज्ञलोकानुकम्पया सर्ववेदान्तसिद्धान्तः प्रकटयितव्य इति स्वानुभवं स्वधन्यतां च प्रकाशयामासेत्याह – ऐहिकेति॥ १२॥

‹În lumea aceasta›: spune că după ce au fost manifestate propria experiență/înțelegere și propriul noroc, prin contemplarea a ceea ce rămâne în sine realizează adevăratul scop/adevăr suprem (*paramārtha*) – [aflat] desigur din gura lui Dattātreya care, din compasiune față de oamenii ignoranți de sine, dezvăluie toată învățătura Vedānta – fiind devotat acestuia și cu permisiunea acestuia.

---

[1]पुराऽस्याभूत्॥ [2]लोक॥

---

1 *V. Pda* VII.253.

तदेव[१] कृतकृत्यत्वं प्रतियोगिपुरःसरम्।
अनुसंदधदेवायमेवं तृप्यति नित्यशः॥१३॥

13. [1]Aceasta este desigur împlinirea celor de îndeplinit (*kṛtakṛtya*)
Precedată/însoțită de substrat/corespondent (*pratiyogin*) –
Desigur acesta care a investigat[2] astfel
Este de-a pururi mulțumit.

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.254):

एवं कृतकृत्यत्वमुपपाद्य तत्फलभूतां तृप्तिं दर्शयति – तदेतदिति। प्रतियोगिपुरःसरं प्रतियोग्यनुसंधानपूर्वकं यथा भवति तथैवं वक्ष्यमाणप्रकारेण सर्वदा तृप्यति॥

„Aceasta este desigur": astfel, fiind dobândită starea de împlinire a ceea ce trebuia îndeplinit (*kṛtakṛtya*), este generată percepția sațietății/mulțumirii (*tṛpti*) prezent în rezultatele acestora. Precedată/însoțită de substrat/corespondent (*pratiyogin*) – [*i.e.*] precedată/însoțită de o investigare a substratului/corespondentului (*pratiyogin*), fiind astfel întotdeauna mulțumit prin/în modul care va fi enunțat ulterior.

दुःखिनोऽज्ञाः संसरन्तु कामं पुत्राद्यपेक्षया।
परमानन्दपूर्णोऽहं संसरामि किमिच्छया॥१४॥

14. [3]Ignoranții care suferă să dobândească/rătăcească[4] după
Ceea ce doresc (*kāma*) prin/din speranța în moștenitori etc.!
Eu, care sunt plin de suprema beatitudine (*ānanda*),
Pentru ce aș [mai] putea rătăci prin/din dorință?

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.255):

तदेवानुसंधानं प्रपञ्चयति – दुःखिनोऽज्ञा इत्यादिना। कृतकृत्यतया तृप्तः प्राप्तप्राप्यतया पुनरित्यतः प्राक्तनेन ग्रन्थेन तत्र तावदैहिकसुखार्थिभ्यो वैलक्षण्यं स्वस्य दर्शयति – दुःखिन इति॥

Prin „ignoranții care suferă" etc. se explică în detaliu investigarea/examinarea acestuia. ‹Cei care suferă›: este generată percepția diferenței dintre sine și cei al căror scop în această lume este starea de bine (*sukha*) – acesta fiind cazul în textul anterior – de aceea este „mulțumit (*tṛpta*) prin împlinirea celor de îndeplinit (*kṛtakṛtya*), la fel (*i.e.* mulțumit) prin dobândirea celor necesare"[5].

Upaniṣadbrahmayogin (*AvUp* 14):

तव कृतार्थत्वेन संसारानुवर्तने का हानिरित्यत्राह – दुःखिन इति॥१४॥

‹Cei ce suferă›: spune aici despre care este acea pierdere a ta atunci când este urmată calea mundană (*saṁsāra*) prin dobândirea celor dorite.

---

[१] एतत्॥

---

1 *V. Pda* vii.254.
2 Var.: „s-a liniștit".
3 *V. Pda* vii.255.
4 *Saṁsṛ* – a rătăci prin, a trece printr-o succesiune de stări, a transmigra.
5 *V. AvUp* 30ab (p. 20) & *Pda* vii.291.

अनुतिष्ठन्तु कर्माणि परलोकयियासवः[१] ।
सर्वलोकात्मकः कस्मादनुतिष्ठामि किं कथम् ॥ १५ ॥

15. [1]Să întreprindă acțiuni/ritualuri (*karman*)
Cei care doresc cealaltă lume!
Alcătuit fiind din toate lumile
De ce aș mai întreprinde [ceva]? Ce anume și cum?

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.256):

स्वर्गाद्यर्थं कर्मानुष्ठातृभ्यो वैलक्षण्यमाह – अनुतिष्ठन्त्विति ॥
‹Să întreprindă›: spune despre diferența [dintre sine și] cei care întreprind acțiuni/ritualuri (*karman*) în scopul [dobândirii] cerurilor/raiului (*svarga*) etc.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 15):

तथापि यत्किंचित्कर्म त्वयाऽनुष्ठेयमित्यत्राह – अनुतिष्ठन्त्विति ॥ १५ ॥
‹Să întreprindă›: spune aici, fără doar și poate, despre orișice acțiune/ritual (*karman*) ce trebuie îndeplinit de către tine.

व्याचक्षतां ते शास्त्राणि वेदानध्यापयन्तु वा ।
येऽत्राधिकारिणो मे तु नाधिकारोऽक्रियत्वतः ॥ १६ ॥

16. [2]Cei care sunt aici competenți
Să recite/explice ei scripturile (*śāstra*) sau
Să predea [ei] *Vedele*!
Datorită stării de ne-acțiune (*akriya*) nu am nici o competență.

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.257):

ननु स्वार्थप्रवृत्त्यभावेऽपि परार्थप्रवृत्तिः किं न स्यादित्याशङ्क्याधिकाराभावात्साऽपि नास्तीत्याह – व्याचक्षतामिति ॥
‹Să recite/explice›: spune că suspectând: „dar, chiar dacă atunci când nu există în nici un fel manifestarea vreunui scop pentru sine, de ce nu ar putea exista manifestarea unui scop pentru un altul?” – [noi răspundem că] datorită ne-existenței vreunei competențe, acesta cu adevărat nu există.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 16):

किञ्च – व्याचक्षतामिति ॥ १६ ॥
‹Să recite/explice›: orișice.

---

[१]लोकधिया परे ॥

---

1 *V. Pda* VII.256.
2 *V. Pda* VII.257.

निद्राभिक्षे स्नानशौचे नेच्छामि न करोमि च।
द्रष्टारश्चेत्कल्पयन्ति[१] किं मे स्यादन्यकल्पनात्॥ १७॥

17. [1]Somn (*nidrā*) ori alimente (*bhikṣā*), îmbăiere (*snāna*) ori purificare (*śauca*)
Nu doresc și nici nu înfăptuiesc.
Dacă cei ce privesc imaginează [acestea asupra mea],
Ce ar putea fi pentru mine [bun sau rău] din imaginația (*kalpana*) altora?

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.258):

ननु स्वदेहभरणार्थं भिक्षाहरणादिकं परलोकार्थस्नानादिकं च भवता क्रियमाणमुपलभ्यतेऽतोऽक्रियत्वमसिद्धमित्याशङ्क्य तदपि स्वदृष्ट्या नैवास्ति किंत्वन्यैरेव कल्पितमित्याह – निद्रेति॥
‹Somn (*nidrā*)›: spune că suspectând: „dar, primirea alimentelor (*bhikṣā*) etc. în scopul susținerii propriului trup și îmbăierea (*snāna*) etc. în scopul [dobândirii] lumii celeilalte sunt percepute ca fiind înfăptuite de către tine; de aceea starea de ne-acțiune (*akriya*) este neadeverită” – [noi răspundem că] cu toate acestea, prin auto-percepție [realitatea] nu este astfel, [chiar dacă așa] este imaginată de către alții.

गुञ्जापुञ्जादि दह्येत नान्यारोपितवह्निना।
नान्यारोपितसंसारधर्मानेवमहं[२] भजे॥ १८॥

18. [2]O tufă de *guñja* etc. nu poate fi arsă de către focul
Suprapus [imaginativ asupra tufei] de către altcineva.
Astfel, eu nu posed caracteristicile (*dharma*) mundane (*saṁsāra*)
Suprapuse [imaginativ asupra mea] de către altcineva.

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.259):

अन्यकल्पनयाऽपि बाधोऽस्तीत्याशङ्क्य तदभावे दृष्टान्तमाह – गुञ्जापुञ्जेति॥
‹O tufă de *guñja*›: spune că suspectând: „«prin constructul mental al altuia» este o contradicție/absurditate (*bādha*)”[3] – [noi răspundem că] atunci când acesta este ne-existent este [necesară] alegoria.

Prescripția „ascultării” (*śravaṇa*) etc.

श्रवणादिविधानम्
शृण्वन्त्वज्ञाततत्त्वास्ते जानन्कस्माच्छृणोम्यहम्[३]।
मन्यन्तां संशयापन्ना[४] न मन्येऽहमसंशयः॥ १९॥

19. [4]Să asculte [scripturile] cei care nu au cunoscut realul (*tattva*)!
Eu, cunoscând [realul (*tattva*)], de ce aș asculta?
Să reflecteze [asupra enunțurilor scripturilor] cei afectați de îndoieli!
Eu, fiind fără îndoieli, nu reflectez [asupra nimic].

[१]कल्पयन्तु॥ [२]धर्मा नैवमहम्॥ [३]कस्माञ्छृणोम्यहम्॥ [४]आपन्नाः॥

1 *V. Pda* vii.258.
2 *V. Pda* vii.259.
3 Var.: „astfel, suferința/tulburarea (*bādha*) este prin constructul mental al altuia”.
4 *V. Pda* vii.260.

ननु फलान्तरेच्छाभावे कर्मानुष्ठानं मा भूत्तत्त्वसाक्षात्काराय श्रवणादिकं कर्तव्यमेवेत्याशङ्क्याज्ञानाद्यभावाच्छ्रवणादिकर्तृत्वमपि[१] नास्तीत्याह – श्रृण्वन्त्विति। अज्ञाततत्त्वा अज्ञातं ब्रह्मात्मैकत्वलक्षणं तत्त्वं यैस्ते तथाभूताः श्रवणं कुर्वन्तु। तत्त्वमित्थमन्यथा वेति संशयवन्तो मननं कुर्वन्तु। मम तदुभयाभावान्नोभयत्र प्रवृत्तिरित्यर्थः ॥

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.260):

‹Să asculte›: spune că suspectând: „atunci când nu există dorința interioară pentru rezultat, efectuarea acțiunilor/ritualurilor (*karman*) să nu fie [împlinită]; dar pentru cel care determină [acțiunea/ritualul (*karman*)] din [dorința de a avea] experiența directă a realului (*tattva*), necesitatea „ascultării" (*śravaṇa*) etc. există" – [noi răspundem că] datorită ne-existenței necunoașterii (*ajñāna*) nu există necesitatea „ascultării" (*śravaṇa*) etc. „Cei care nu au cunoscut realul (*tattva*)" – [*i.e.*] aceia de către care realul (*tattva*), alcătuit/caracterizat prin unitatea dintre sine (*ātman*) și *bráhman*, este necunoscut – având o astfel de natură, să „asculte" (*śravaṇa*) [scripturile]! „Realul (*tattva*) este astfel sau este altfel" – cei care au îndoieli să reflecteze [asupra adevărului enunțat în scripturi]! Datorită ne-existenței ambelor (*i.e.* necunoaștere & îndoială), în ambele cazuri pentru mine nu există acțiune [necesară] – astfel este înțelesul.

Upaniṣadbrahmayogin (*AvUp* 19):

श्रवणाद्यकर्तव्यतामप्याह – श्रृण्वन्त्विति ॥ १९ ॥
‹Să asculte›: spune despre necesitatea „ascultării" (*śravaṇa*) etc.

विपर्यस्तो [२]निदिध्यासेत्किं ध्यानमविपर्ययात्[३] ।
देहात्मत्वविपर्यासं न कदाचिद्भजाम्यहम् ॥ २० ॥

20. [1]Cel ce [înțelege] pe dos poate să dorească să mediteze,[2]
Dar cum ar putea exista meditația în [cazul] absenței [înțelegerii] pe dos?
Eu nu posed/experimentez câtuși de puțin
[Înțelegerea] pe dos cum că sinele (*ātman*) ar fi trupul [etc.][3].

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.261):

मा भूतां श्रवणमनने। विपर्ययनिरासार्थं निदिध्यासनं कर्तव्यमित्याशङ्क्य देहादावात्मत्वबुद्धिलक्षणस्य विपर्ययस्याभावात्तदपि नानुष्ठेयमित्याह – विपर्यस्त इति ॥
Să nu fie împlinite „ascultarea" [scripturilor] și reflectarea [asupra afirmațiilor scripturilor]. ‹Cel ce [înțelege] pe dos›: spune că suspectând: „necesitatea aprofundării repetate (*nididhyāsana*) [a afirmațiilor scripturilor] are drept scop refutarea [înțelegerii] pe dos (*viparyaya*) [cum că sinele (*ātman*) ar fi trupul etc.]" – [noi răspundem că] datorită ne-existenței [înțelegerii] pe dos (*viparyaya*) – caracterizată prin noțiunea/impresia (*buddhi*) că esența/sinele (*ātmatva*) s-ar afla în trup etc. – nu există nimic de împlinit/realizat în ceea ce privește aceasta.

---

[१]०अभाववच० ॥ [२]निधिध्यासे ॥ [३]अविपर्यये ॥

---

1 *V. Pda* vii.261.
2 Var.: „[Înțeleg] pe dos așa că îmi doresc să meditez [necontenit]".
3 Var.: „sinele (*ātman*) ar fi în trup [etc.]".

अहं मनुष्य इत्यादिव्यवहारो विनाप्यमुम्।
विपर्यासं चिराभ्यस्तवासनातोऽवकल्पते[१] ॥२१॥

21. [1]Deoarece corespunde unei îndelungate acumulări
De impregnări subconștiente (*vāsanā*),
Comportamentul [meu] este: „eu sunt om/bărbat” etc. –
Deși [sunt] lipsit de acea [înțelegere] pe dos (*viparyāsa*).

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.262):

ननु विपर्ययाभावेऽहं मनुष्य इति व्यवहारः कथं घटते[२] इत्याशङ्क्य वासनावशाद्भवतीत्याह – अहमिति॥
‹Eu sunt›: spune că suspectând: „dar cum ar putea exista comportamentul «eu sunt om/bărbat [etc.]» atunci când nu există [înțelegere] pe dos (*viparyaya*)?” – [răspundem:] este astfel din cauza impregnărilor subconștiente (*vāsanā*).

[३]प्रारब्धकर्मणि क्षीणे व्यवहारो निवर्तते।
कर्माक्षये[४] त्वसौ नैव शामेद्ध्यानसहस्रतः॥२२॥

22. [2]Atunci când efectul declanșat al acțiunilor (*prārabdha-karman*) este epuizat,
Comportamentul [„eu sunt om/bărbat” etc.] încetează.
Atunci când efectul [declanșat al] acțiunilor (*karman*) nu este epuizat[3]
El desigur nu poate dobândi pacea [nici] prin mii de meditații (*dhyāna*).

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.263):

तर्ह्यस्य व्यवहारस्य निवृत्तिसिद्धये ध्यानं[५] संपाद्यमित्याशङ्क्य प्रारब्धक्षयमन्तरेणास्य निवृत्तिर्नास्तीत्याह – प्रारब्धेति॥
„Declanșat...:” spune că suspectând: „atunci, meditația (*dhyāna*)[4] este împlinită în vederea desăvârșirii suspendării/abolirii acelui comportament (*vyavahāra*) [„eu sunt om/bărbat” etc.]” – [răspundem:] suspendarea/abolirea acestui [comportament „eu sunt om/bărbat” etc.] nu este în timpul șederii în [efectul] declanșat (*prārabdha*) [al acțiunilor (*karman*) anterioare].

विरलत्वं व्यवहृतेरिष्टं चेद्ध्यानमस्तु ते।
अबाधिकां[६] व्यवहृतिं[७] पश्यन्ध्यायाम्यहं कुतः॥२३॥

23. [5]Dacă există o cât de mică dorință în deprinderile [lumești] (*vyavahṛti*) –
Meditația (*dhyāna*) să fie pentru tine!
Văzând deprinderile [lumești] (*vyavahṛti*) ca fiind netulburătoare,[6]
Eu de ce să meditez?

[१]अवकल्प्यते॥ [२]घटत॥ [३]आरब्ध॥ [४]कर्मक्षये॥ [५]ज्ञानम्॥ [६]आबाधिकाम्॥ [७]बाधिकर्मव्यवहृतिम्॥

1 *V. Pda* VII.262.
2 *V. Pda* VII.263.
3 Var. *n.* ४: „Până la epuizarea efectului [declanșat al] acțiunilor (*karman*)”.
4 Var. *n.* ५: „cunoașterea (*jñāna*)”.
5 *V. Pda* VII.264.
6 Var. *n.* ६: „... că sunt tulburătoare”, var. *n.* ७: „Văzând deprinderile [lumești] (*vyavahṛti*) ca fiind acțiuni (*karman*) tulburătoare/absurde”.

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.264):

ननु प्रारब्धनिमित्तकस्यापि व्यवहारस्य विरलत्वाय ध्यानं कर्तव्यमेवेत्याशङ्क्य व्यवहारस्याऽबाधकत्वदर्शनात्तन्निवृत्तये ध्यानमननुष्ठेयमित्याह – विरलत्वमिति ॥

‹Dacă există o cât de mică›: spune că suspectând: „desigur meditația (*dhyāna*) trebuie realizată cu adevărat pentru puținătatea comportamentului (*vyavahāra*) produs de [efectul] declanșat (*prārabdha*) [al acțiunilor (*karman*) anterioare]" – [răspundem:] meditația (*dhyāna*) nu trebuie realizată pentru suspendarea/abolirea acestuia datorită vederii stării de netulburare a comportamentului (*vyavahāra*) [„eu sunt om/bărbat" etc.].

विक्षेपो नास्ति यस्मान्मे न समाधिस्ततो मम।
विक्षेपो वा समाधिर्वा मनसः स्याद्विकारिणः॥२४॥

24. [1]Deoarece confuzia nu există pentru mine
Atunci contemplarea (*samādhi*) nu este a mea.
Confuzia sau contemplarea (*samādhi*)
Aparțin minții (*manas*) care este supusă schimbării.

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.265):

ध्यानस्याऽकर्तव्यत्वेऽपि विक्षेपपरिहाराय समाधिः कर्तव्य इत्याशङ्क्य विक्षेपसमाधानयोर्मनोधर्मत्वान्न विक्षेपनिवारकेऽपि समाधौ ममाधिकार इत्याह – विक्षेप इति ॥

‹Confuzia›: spune că suspectând „contemplarea (*samādhi*) trebuie realizată pentru îndepărtarea/evitarea confuziei, cum este și în cazul necesității realizării meditației (*dhyāna*)" – [răspundem] nu din natura minții (*manas*) aflată în confuzie sau contemplare (*samādhāna*) rezultă capacitatea/eligibilitatea mea în contemplare (*samādhi*) – adică de a ține departe/înlătura confuzia.

नित्यानुभवरूपस्य को [१]मेऽत्रानुभवः पृथक्।
कृतं कृत्यं प्रापणीयं प्राप्तमित्येव निश्चयः[२] ॥२५॥

25. [2]Care este aici percepția/experiența (*anubhava*) mea a diferenței/separării,[3]
A cărui proprie[-mi] natură este eterna percepție/experiență (*anubhava*)?
A fost împlinit ceea ce trebuia îndeplinit, obținut ceea ce trebuia obținut –
Aceasta este ferma mea convingere.

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.266):

ननु तथाऽपि समाधिफलमनुभवः संपादनीय इत्याशङ्क्य तस्य मत्स्वरूपत्वान्न संपाद्यत[३] इत्याह – नित्येति। उपपादितं कृतकृत्यत्वं निगमयति – कृतं कृत्यमिति ॥

‹Eterna›: spune că suspectând „cu certitudine percepția/experiența (*anubhava*) ce trebuie dobândită/împlinită este rezultatul contemplării (*samādhi*)" – [răspundem] nu

[१]वा ॥ [२]नित्यशः ॥ [३]संपाद्यते ॥

1 *V. Pda* VII.265.
2 *V. Pda* VII.266.
3 Var.: „Care este aici experiența (*anubhava*) diferită/separată de mine".

este dobândită/împlinită din a sa proprie natură reală. ‹A fost împlinit ceea ce trebuia îndeplinit (*kṛtakṛtya*)›: rezumă desăvârșirea stării de îndeplinire a [tuturor] îndatoririlor.

व्यवहारो लौकिको वा शास्त्रीयो वाऽन्यथाऽपि वा।
ममाकर्तुरलेपस्य यथाऽऽरब्धं प्रवर्तताम्॥ २६ ॥

26. [1]Nefiind subiect/agent (*kartṛ*) și nici întinat (*i.e.* experimentator/*bhoktṛ*),
Al meu comportament (*vyavahāra*) – lumesc (*laukika*),
Conform scripturilor (*śāstrīya*) sau în oricare alt fel –
Să continue potrivit [efectului acțiunilor (*karman*)] declanșate (*prārabdha*)!

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.267):

एवं सर्वत्र कर्तृत्वानभ्युपगमेऽनियतवृत्तित्वं प्रसज्येतेत्याशङ्क्य प्रारब्धवशात्प्राप्तमनियतवृत्तित्वमङ्गीकरोति – व्यवहार इति। लौकिको भिक्षाहारादिः। शास्त्रीयो जपसमाध्यादिः। अन्यथाऽपि वा प्रतिषिद्धहिंसादिर्वा व्यवहारः कर्तृत्वभोक्तृत्वरहितस्य मम प्रारब्धं कर्मानतिक्रम्य प्रवर्ततामित्यर्थः॥
‹Comportament (*vyavahāra*)›: suspectând: „astfel, atunci când nu este admisă pretutindeni starea de făptuitor (*kartṛ*) rezultă acțiunea/comportamentul care nu este predictibil" – [răspundem:] din cauza [efectului] declanșat (*prārabdha*) [al acțiunilor (*karman*)] acceptă că este dobândită acțiunea/comportamentul care nu este predictibil. „Lumesc (*laukika*)" [*i.e.*] mâncarea cerșită etc. „Conform scripturilor (*śāstrīya*)" [*i.e.*] repetarea (*japa*) [*mantrælor*], contemplarea (*samādhi*) etc. „Sau în oricare alt fel" [*i.e.*] sau abținerea de la vătămare (*hiṁsā*) etc. Comportamentul (*vyavahāra*) meu – care sunt lipsit atât de starea de agent (*kartṛ*) cât și de cea de experimentator (*bhoktṛ*) – să continue neîncălcând [efectul] declanșat (*prārabdha*) al acțiunilor (*karman*) [anterioare] – astfel este înțelesul.

अथवा कृतकृत्येऽपि लोकानुग्रहकाम्यया।
शास्त्रीयेणैव मार्गेन वर्तेऽहं मम का[१] क्षतिः॥ २७॥

27. [2]Sau chiar și atunci când a fost împlinit ceea ce trebuia îndeplinit (*kṛtakṛtya*),
Cu dorința bunăstării lumii (*loka*)
Eu voi merge desigur pe calea scripturilor (*śāstrīya*) –
Care ar fi greșeala/pierderea mea?

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.268):

एवं वस्तुतत्त्वमभिधाय प्रौढवादेनाऽऽह – अथवेति। लोकानुग्रहकाम्यया प्राण्यनुग्रहेच्छयेत्यर्थः॥
‹Sau chiar și atunci›: spune că astfel este enunțat adevărul absolut (*vastu-tattva*) printr-un discurs/argument puternic. „Cu dorința bunăstării lumii (*loka*)" [*i.e.*]. cu dorința bunăstării viețuitoarelor (*prāṇin*) – astfel este înțelesul.

---

[१]का मम॥

---

1 *V. Pda* vii.267.
2 *V. Pda* vii.268.

देवार्चनस्नानशौचभिक्षादौ वर्ततां वपुः।
तारं जपतु वाक्तद्वत्पठत्वाम्नायमस्तकम्॥२८॥

28. [1]Trupul să adore zeul (*deva*),
Să se îmbăieze, să se purifice, să cerşească [hrana] etc.!
Cuvântul să repete [*mantra*] salvatoare (*tāra*, *i.e.* AUṀ/OṀ) ori
Să recite partea superioară a *Vedelor* (*i.e. Upaniṣad*)!

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (***AvUp*** 28):

कथं वर्तसे इत्यत्राह – देवार्चनेति॥२८॥
‹Să adore zeul (*deva*)›: spune aici despre cum să te comporţi/trăieşti.

विष्णुं ध्यायतु धीर्यद्वा ब्रह्मानन्दे विलीयताम्।
साक्ष्यहं किंचिदप्यत्र न कुर्वे नापि कारये॥२९॥

29. [2]Intelectul (*dhī*) să mediteze asupra lui Viṣṇu ori
Să se dizolve în beatitudinea (*ānanda*) lui *bráhman*!
Eu sunt martorul (*sākṣin*) [acestora] –
Nu acţionez şi nici nu determin [vreo acţiune].

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.269-270):

शास्त्रीय एव मार्गे प्रवर्तनाङ्गीकारे तर्हि तदभिमानप्रयुक्तो विकारः स्यादित्याशङ्क्याऽऽह – देवार्चनेत्यादिना श्लोकद्वयेन। तारं प्रणवमाम्नायमस्तकं वेदान्तशास्त्रम॥
Două strofe începând cu „să adore zeul (*deva*) etc.": spune că suspectând „când cu adevărat calea scripturilor (*śāstrīya*) este în acord cu comportamentul, atunci apare modificarea/transformarea în ceea ce priveşte percepţia/părerea [eronată] (*abhimāna*) despre acesta (*i.e.* sine/*ātman*). „[*Mantra*] salvatoare (*tāra*)" este *praṇava* (*i.e.* AUṀ). „Partea superioară a *Vedelor*" sunt scripturile vedāntine (*i.e. Upaniṣad*).

कृतकृत्यतया तृप्तः प्राप्तप्राप्यतया पुनः।
[१]तृप्यन्नेवं स्वमनसा मन्यतेऽसौ निरन्तरम्॥३०॥

30. [3]Mulţumit prin împlinirea celor de îndeplinit (*kṛtakṛtya*),
De asemenea prin dobândirea celor de dobândit (*prāptaprāpya*) –
Astfel fiind mulţumit, prin propria sa minte (*manas*)
Acesta gândeşte necontenit [astfel]:

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.291):

वृत्तवर्तिष्यमाणयोस्तात्पर्यमाह – कृतकृत्येति। असौ विद्वान्पूर्वोक्तप्रकारेण कृतकृत्यतया कृतं कृत्यजातं येनासौ कृतकृत्यस्तस्य भावस्तत्ता तया तृप्तः सन्वक्ष्यमाणप्रकारेण प्राप्तप्राप्यतया प्राप्तं प्राप्यं येन स प्राप्तप्राप्यस्तस्य भावस्तत्ता तया तृप्यंस्तृप्तो भवन्स्वमनसा निरन्तरमेवं मन्यते॥

---

[१]तृप्यन्॥

---

1 *V. Pda* VII.269.
2 *V. Pda* VII.270.
3 *V. Pda* VII.291.

‹Împlinirea a ceea ce trebuia îndeplinit (*kṛtakṛtya*)›: spune despre scopul celor petrecute și al celor pe cale să aibă loc. Acest înțelept, prin împlinirea a ceea ce trebuia îndeplinit (*kṛtakṛtya*) pe calea descrisă anterior – [*i.e.*] fiind împlinit ceea ce îi era destinat să îndeplinească – prin aceasta acesta a împlinit [toate] îndatoririle (*kṛtakṛtya*), fiind adevărata sa natură (*tattā*) prin care a devenit [pe deplin] mulțumit/împlinit (*tṛpta*). Prin dobândirea celor de dobândit (*prāptaprāpya*) pe calea ce va fi descrisă – [*i.e.*] fiind dobândite cele necesare – prin aceasta acesta a dobândit [tot] ce era de dobândit (*prāptaprāpya*), fiind adevărata sa natură (*tattā*) prin care a devenit [pe deplin] satisfăcut. Cel care a devenit [pe deplin] mulțumit/împlinit (*tṛpta*) gândește necontenit prin propria sa minte (*manas*) astfel:

धन्योऽहं धन्योऽहं नित्यं स्वात्मानमञ्जसा वेद्मि।
धन्योऽहं धन्योऽहं ब्रह्मानन्दो विभाति मे स्पष्टम्॥३१॥

31. [1]Eu sunt binecuvântat, eu sunt binecuvântat –
Cunosc întotdeauna și direct/cu adevărat propriul sine (*ātman*).
Eu sunt binecuvântat, eu sunt binecuvântat –
Beatitudinea (*ānanda*) lui *bráhman* strălucește clar pentru mine.

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.292):

किं मन्यत[१] इत्यत आह – ध्यन्योऽहं धन्योऽहमित्यादिना। धन्यः कृतार्थः। आदरार्थे वीप्सा। नित्यमनवरतं स्वात्मानं स्वस्य निजं रूपं देशाद्यनवच्छिन्नं प्रत्यगात्मानमञ्जसा साक्षाद्यतो वेद्मि जानाम्यतो धन्यः। एवमात्मज्ञानलाभनिमित्तां तुष्टिमभिधाय तत्फललाभनिमित्तां तां दर्शयति – धन्य इति। ब्रह्मानन्दो ब्रह्मभूतानन्दो मे स्पष्टं विभाति। स्पष्टं यथा भवति तथा स्फुरतीत्यर्थः॥

„Eu sunt binecuvântat, eu sunt binecuvântat…” etc.: spune din acest moment în ce fel gândește. „Binecuvântat/bogat (*dhanya*)” – [*i.e.*] cel care și-a împlinit scopul/dorința (*kṛtārtha*); repetiția este în scopul de a lua în seamă; „întotdeauna” – [*i.e.*] fără încetare; „propriul sine (*ātman*)” – [*i.e.*] propria sa natură inerentă, neîntreruptă/nelimitată de loc (*deśa*) etc., sinele (*ātman*) interior; „direct/cu adevărat” – [*i.e.*] cu proprii ochi; deoarece „cunosc” – [*i.e.*] percep/experimentez – astfel, sunt binecuvântat/bogat (*dhanya*). Cauza [eficientă] a mulțumirii (*tuṣṭi*) este dobândirea cunoașterii de sine (*ātman*) – astfel a fost declarat; „binecuvântat/bogat (*dhanya*)” – cauza [eficientă a acestei stări] este manifestarea acelei dobândiri a rezultatelor acestei [mulțumirii (*tuṣṭi*)]; „beatitudinea (*ānanda*) lui *bráhman*” – [*i.e.*] beatitudinea (*ānanda*) stării de identitate cu *bráhman* – strălucește clar pentru mine; devine „clar” – [*i.e.*] se manifestă/strălucește – astfel este înțelesul.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 31):

किमिति – धन्योऽहमिति॥३१॥

‹Eu sunt binecuvântat›: în ce fel?

---

[१] मन्यते॥

---

1 *V. Pda* VII.292.

धन्योऽहं धन्योऽहं दुःखं सांसारिकं न वीक्षेऽद्य।
धन्योऽहं धन्योऽहं स्वस्याज्ञानं पलायितं क्वापि॥ ३२॥

32. [1]Eu sunt binecuvântat, eu sunt binecuvântat –
Nu percep/observ acum suferința (*duḥkha*) mundană.
Eu sunt binecuvântat, eu sunt binecuvântat –
Propria-mi necunoaștere (*ajñāna*) a fugit undeva.

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.293):

एवमिष्टप्राप्तौ तुष्टिमभिधायानिष्टनिवृत्त्याऽपि तुष्यतीत्याह – धन्योऽहमिति। अद्येदानीं दुःखं दुःखस्वरूपं संसारं न वीक्षे न पश्याम्यतः कृतार्थ इत्यर्थः। दुःखाप्रतीतौ कारणमाह – धन्योऽहमिति। अनेककर्मवासनाजालमज्ञानं क्वापि पलायितं नष्टमित्यर्थः॥
‹Eu sunt binecuvântat›: spune astfel că s-a spus că [obține] mulțumirea (*tuṣṭi*) atunci când sunt dobândite cele dorite, dar de fapt devine mulțumit prin îndepărtarea celor nedorite. „Acum" – [*i.e.*] în acest caz – „nu percep" – [*i.e.*] nu văd – „suferința (*duḥkha*)" – [*i.e.*] *saṁsāra* a cărei proprie natură este suferința (*duḥkha*); de aceea sunt împlinit/mulțumit – astfel este înțelesul. ‹Eu sunt binecuvântat›: spune despre cauza/instrumentul (*kāraṇa*) întru îndepărtarea/nepercеperea suferinței (*duḥkha*). „Necunoaștere (*ajñāna*)" – [*i.e.*] plasa-capcană alcătuită din impregnările subconștiente (*vāsanā*) generate de nenumăratele acțiuni (*karman*) – „a fugit undeva" – [*i.e.*] a dispărut/pierit – astfel este înțelesul.

Upaniṣadbrahmayogin (*AvUp* 32):

पलायितं पलायितमिति पक्षद्वयम्॥ ३२॥
„A fugit, a fugit" – în ambele părți [ale strofei].

धन्योऽहं धन्योऽहं कर्तव्यं[१] मे न विद्यते किंचित्।
धन्योऽहं धन्योऽहं प्राप्तव्यं सर्वमत्र[२] संपन्नम्॥ ३३॥

33. [2]Eu sunt binecuvântat, eu sunt binecuvântat –
Pentru mine nu există nici o îndatorire (*kartavya*).
Eu sunt binecuvântat, eu sunt binecuvântat –
Acum este obținut tot ceea ce trebuia dobândit (*prāptavya*).

Rāmakṛṣṇa (*Pda* vii.294):

अज्ञाननिवृत्तिफलं कृतकृत्यत्वं प्राप्तप्राप्यत्वं च दर्शयति – धन्य इति॥
‹Eu sunt binecuvântat›: manifestă rezultatul îndepărtării ne-cunoașterii (*ajñāna*), împlinirea celor de îndeplinit (*kṛtakṛtya*) și dobândirea celor de dobândit (*prāptaprāpya*).

[१]कर्तृत्वम्॥ [२]अद्य॥

1 *V. Pda* vii.293.
2 *V. Pda* vii.294.

धन्योऽहं धन्योऽहं तृप्तेर्मे कोपमा भवेल्लोके।
धन्योऽहं धन्योऽहं धन्यो धन्यः पुनः पुनर्धन्यः॥३४॥

34. [1]Eu sunt binecuvântat, eu sunt binecuvântat –
Cu ce se poate compara mulțumirea mea în [această] lume?
Eu sunt binecuvântat! Eu sunt binecuvântat, binecuvântat!
Binecuvântat și din nou binecuvântat!

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.295):

इदानीं कृतकृत्यत्वमित्यादिना जातायास्तृप्तेर्निरतिशयत्वमाह – धन्य इति। इतःपरं वक्तव्यादर्शनात्तुष्टिरेव परिस्फुरतीति दर्शयति – धन्य इति॥

‹Binecuvântat›: spune că nimic nu depășește mulțumirea (*tṛpti*) apărută în acest caz prin împlinirea celor de îndeplinit (*kṛtakṛtya*) etc.[2] „Binecuvântat" – desigur de acum încolo din nevederea/absența celor declarate/condamnate [anterior] se manifestă – [*i.e.*] apare/strălucește – mulțumirea (*tuṣṭi*).

अहो पुण्यमहो पुण्यं फलितं फलितं दृढम्।
अस्य पुण्यस्य संपत्तेरहो वयमहो वयम्॥३५॥

35. [3]Minunată este virtutea, minunată este virtutea
Împlinită[4] – pe deplin împlinită.
Prin împlinirea acestei virtuți
Minunați suntem noi, minunați suntem noi.

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.296):

अस्य सर्वस्य कारणभूतपुण्यपुञ्जपरिपाकमनुस्मृत्य तुष्यतीत्याह – अहो पुण्यमिति। एवंविधपुण्यसंपादकमात्मानमनुस्मृत्य तुष्यति – अस्येति॥

‹Minunată este virtutea›: spune că devine mulțumit amintindu-și despre rezultatul nenumăratelor virtuți (*puṇya*) ce alcătuiește cauza/instrumentul (*kāraṇa*) acestui tot. ‹Acestei›: devine mulțumit amintindu-și despre sinele (*ātman*) ce dăruiește o astfel de virtute (*puṇya*).

अहो ज्ञानमहो ज्ञानमहो सुखमहो सुखम्।
अहो शास्त्रमहो शास्त्रमहो गुरुरहो गुरुः॥३६॥

36. [5]Minunată este cunoașterea (*jñāna*), minunată este cunoașterea.
Minunată este starea de bine (*sukha*), minunată este starea de bine.
Minunată este scriptura (*śāstra*), minunată este scriptura.
Minunat este maestrul (*guru*), minunat este maestrul.

1 *V. Pda* VII.295.
2 *V. AvUp* 30, p. 20.
3 *V. Pda* VII.296.
4 *Phalita* – *litt.* „ce dă roade".
5 *V. Pda* VII.297.

RĀMAKṚṢṆA (*Pda* VII.297):

इदानीं सम्यग्ज्ञानसाधनं शास्त्रं तदुपदेष्टारमाचार्यमनुस्मृत्य तुष्यति – अहो शास्त्रमिति। पुनश्च शास्त्रजन्यं ज्ञानं तत्सुखं चानुस्मृत्य संतुष्याति – अहो ज्ञानमिति॥
‹Minunată este scriptura (*śāstra*)›: devine mulțumit amintindu-și în acest caz că scriptura (*śāstra*) – calea/cauza eficientă (*sādhana*) [pentru dobândirea] cunoașterii (*jñāna*) corecte – este profesorul (*ācārya*) care predă despre acesta (*i.e. ātman*). ‹Minunată este cunoașterea (*jñāna*)›: devine pe deplin mulțumit amintindu-și din nou despre cunoașterea (*jñāna*) născută din scripturi (*śāstra*) și starea de bine (*sukha*) [care apare] din aceasta.

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 36):

स्वानुभवं प्रकटय्य सांकृतिर्भगवतानुज्ञातो भगवन्तं हृदये कृत्वा यथासुखं विचचारेत्यर्थः॥३६॥
Manifestând propria sa experiență, Sāṁkṛti – instruit fiind de către domnul [Dattātreya] și avându-l în inimă (*hṛdaya*) pe domnul [Dattātreya] – a cutreierat [lumea] fericit (*sukha*) – astfel este înțelesul.

Rezultatul citirii și aprofundării acestei învățături

विद्यापठनानुसंधानफलम्
इति य इदमधीते सोऽपि कृतकृत्यो भवति। सुरापानात्पूतो भवति। स्वर्णस्तेयात्पूतो भवति। ब्रह्महत्यात्पूतो भवति। कृत्याकृत्यात्पूतो भवति। एवं विदित्वा स्वेच्छाचारपरो भूयात्। ओं सत्यम्। इत्युपनिषत्॥३७॥

37. Astfel, acela care studiază această [învățătură] este cel ce a împlinit ceea ce era de îndeplinit (*kṛtakṛtya*). Devine pur chiar dacă a băut vin. Devine pur chiar dacă a furat aur. Devine pur chiar dacă a omorât un *brāhman*. Devine pur chiar dacă a făcut ceea ce era de îndeplinit sau nu era de îndeplinit (*i.e.* nelegiuire). Cunoscând astfel, lasă-l să fie angajat pe deplin într-o purtare după propria-i dorință. OṀ – [acesta este] adevărul/realitatea (*satya*). Astfel a fost învățătura (*upaniṣad*).

UPANIṢADBRAHMAYOGIN (*AvUp* 37):

ग्रन्थतोऽर्थतश्चैतद्विद्यापठनानुसंधानफलमाह – य इति। यथावदेवं विदित्वेति। लोकोन्मादननिरासकोऽयमस्य स्वेच्छाचारः तस्यापि प्राण्यदृष्टायत्तत्वात्। वस्तुतो न ह्यस्य प्रवृत्तिः निवृत्तिर्वास्ति। ब्रह्मनिष्ठस्य निष्प्रतियोगिकब्रह्ममात्रपर्यवसन्नत्वाद्ब्रह्मैवायमित्यर्थः। इत्युपनिषच्छब्दोऽवधूतोपनिषत्परिसमाप्त्यर्थः॥३७॥
‹Acela care›: spune despre rezultatul citirii și aprofundării acestei învățături în virtutea textului (*grantha*) și al sensului (*artha*). Cunoscând astfel, [*i.e.*] în acord cu preceptele[, cum se cuvine, corect]. Această purtare a lui după propria-i dorință este refuzul înnebunirii lumești care rezultă din starea sa de dependență față de destinul viețuitoarelor. Desigur, în realitate nu există pentru el manifestare/naștere (*pravṛtti*) ori dispariție/moarte (*nivṛtti*). Din stabilirea deplină doar întru *bráhman* fără de substrat/corespondent (*niṣpratiyogika*) a celui aflat/absorbit în *bráhman* rezultă că el este *bráhman* – astfel este înțelesul. Expresia „astfel a fost învățătura (*upaniṣad*)" are înțelesul de încheiere a *Avadhūta-upaniṣad*.

श्रीवासुदेवेन्द्रशिष्योपनिषद्ब्रह्मयोगिना ।
अवधूतोपनिषदो व्याख्यानं लिखितं लघु ।
अवधूतोपनिषदः पञ्चाशद्ग्रन्थसंयुता ॥
De către Upaniṣadbrahmayogin, discipolul lui Śrī Vāsudevendra
A fost scris scurtul comentariu la *Avadhūta-upaniṣad*.
[Comentariul (*vṛtti*)] la *Avadhūta-upaniṣad* este al 50-lea tratat.

इति श्रीमदीशाद्यष्टोत्तरशतोपनिषच्छास्त्रविवरणे एकोनाशीतिसंख्यापूरकमवधूतोपनिषद्विवरणं संपूर्णम् ॥

Astfel a fost desăvârșit comentariul (*vivaraṇa*) la *Avadhūta-upaniṣad*, împlinind al 79-lea comentariu la număr al celor 108 sfinte scripturi *upaniṣad*-ice *Īśa* etc.

ॐ स॒ह ना॑ववतु । सह नौ॑ भुनक्तु । स॒ह वी॒र्यं॑ करवावहै ।
ते॒ज॒स्विना॒वधी॑तमस्तु॒ मा वि॑द्विषा॒वहै॑ ॥
ॐ शान्ति॒ः शान्ति॒ः शान्ति॑ः ॥
इत्यवधूतोपनिषत्समाप्ता ॥
Protejează-ne pe amândoi deopotrivă!
Hrănește-ne pe amândoi deopotrivă!
Împreună să făptuim cu vigoare!
Fie ca ceea ce am învățat să fie strălucitor,
Să nu fim nicicum ostili!
OṀ - pace, pace, pace.
Astfel a fost împlinită *Avadhūta-upaniṣad*

Bibliografie

1922. *Avadhūta-upaniṣad* în *Upaniṣadābalī*. Vol. x. Klikātā: Paśupati Prese, pp. 310-339.

1929. *Avadhūta-upaniṣad* în *Saṁnyāsa Upaniṣads. The Adyar Library Series*, vol. XII, CIV. Madras: The Adyar Library and Research Centre, pp. 1-8.

1932. *Avadhūta-upaniṣad* în *One hundred & eight upanishads*. Ed. Wâsudev Laxmaṇ Shâstrî Paṇśîkar. IVth ed. Bombay: Nirnaya-Sagar Press, pp. 459-461.

1948. *Avadhūta-upaniṣad* în *Īśādiviṁśottaraśatopaniṣadaḥ – A Compilation of well-known 120 Upanisads*. Ed. Nārāyaṇa Rāma Ācārya. Muṁbaī: Nirṇayasāgara Mudraṇālayam, pp. 529-531.

1974. *Avadhūta-upaniṣad* în *Śrīdattātreyajñānakośa*. Ed. Dr. Pralhad Narhar Jośī. Muṁbaī: Surekhā Prakāśana Graṁtha Prakāśaka, pp. 413-414.

1993. Bercea, Radu. *Cele mai vechi Upaniṣade: Bṛhadāraṇyaka-Upaniṣad, Chāndogya-Upaniṣad*. București: Editura Științifică.

1905. Vidyāraṇya. *Pañcadaśī – tacchiṣyaśrī-Rāmakṛṣṇa-kṛtapadadīpikāvyākhyayā sanāthīkṛtā*. Mumbaī: Nirṇayasāgara.